

Dyslexiebeleid

Januari 2022

1. Inleiding

De Adriaan Roland Holstschool voert beleid op het gebied van dyslexie. Hieronder zetten wij in grote lijnen uiteen wat dyslexie is. Vervolgens lichten wij toe welke ondersteuning en faciliteiten leerlingen met dyslexie op de Adriaan Roland Holstschool kunnen krijgen tijdens hun schoolloopbaan en het eindexamen.

2. Wat is dyslexie?

Het woord dyslexie betekent “niet goed kunnen lezen”. Deskundigen omschrijven dyslexie als “een stoornis in het leren die verhindert dat het lezen en foutloos schrijven van woorden een automatisme wordt”. Dyslectici hebben moeite om letters (visuele code) snel om te zetten in klanken (auditieve code) en vice versa. Dyslectische leerlingen maken vaak spelfouten.

In het voortgezet onderwijs is het vereiste leestempo vaak een struikelblok voor dyslectische leerlingen. Het tempoprobleem breekt hen niet alleen op bij de talen, maar ook bij andere vakken, vooral als er veel moet worden gelezen. Daarbij kost het leren van de talen dyslectische leerlingen onevenredig veel energie.

De lees- en spellingsproblemen die het gevolg zijn van dyslexie kunnen bij een deel van de leerlingen (deels) overwonnen worden. Dit wil zeggen: zij kunnen komen tot een aanvaardbaar niveau van geletterdheid, waarmee zij zich staande kunnen houden in onze maatschappij. Het is daarom belangrijk dat dyslexie zo vroeg mogelijk wordt onderkend en de leerling adequaat ondersteund wordt. Dat wil zeggen dat de ondersteuning zoveel mogelijk moet worden afgestemd op de individuele situatie.

Mensen met dyslexie zijn vaak creatieve, beeldende of logische denkers. Wanneer zij op school goed begeleid worden en leerstrategieën ontwikkelen die bij hen passen, kunnen zij met minder belemmeringen de positie in de samenleving innemen die bij hun talenten aansluit.

3. Signalering en onderzoek

3.1 Vanuit de basisschool

Vaak is dyslexie al op de basisschool bekend en wordt bij de overdracht naar de Adriaan Roland Holstschool duidelijk of de leerling ondersteuning nodig heeft en zo ja welke. Als op het

onderwijskundig rapport de aantekening “dyslexie” staat, controleert de administratie of een onderzoeksverslag en dyslexieverklaring meegestuurd zijn.

3.2 Vermoeden van

Bij leerlingen met vermoeden van dyslexie, maar zonder dyslexieverklaring voert de school een pre-toetsing uit met behulp van het programma Muiswerk¹. Deze leerlingen worden aangemeld bij de dyslexiecoördinator door de mentor. De coördinator informeert de ouders/verzorgers en zorgt ervoor dat de screening wordt gedaan. Ook zet de coördinator eventuele vervolgacties uit. Indien de pre-toets uitwijst dat er inderdaad signalen zijn van dyslexie, krijgen de ouders/verzorgers het advies om hun kind te laten testen. De school voert zelf geen dyslexieonderzoek uit.

4. Dyslexieverklaring

Een dyslexieverklaring is noodzakelijk om voor ondersteuning en extra faciliteiten in aanmerking te komen.

In de dyslexieverklaring dient het volgende te staan.

- *Onderkennende diagnose*: en in welke mate deze is gebaseerd op controleerbare, betrouwbare en valide instrumenten en procedures.
- *Verklarende diagnose*: uitspraken over de cognitieve factoren die dyslexie oproepen en in stand houden. Uitspraken die gebaseerd zijn op controleerbare, betrouwbare en psychodiagnostische instrumenten en procedures. De dyslexie mag niet het gevolg zijn van omgevingsfactoren, zoals een tekort aan onderwijs of van onderwijs op een te hoog niveau.
- *Handelingsgerichte diagnose*: informatie op basis van betrouwbare en valide psychodiagnostische instrumenten en procedures, over concrete onderwijsbeperkingen of -belemmeringen en de specifiek pedagogische didactische behoeften die daarmee samenhangen.

De bevoegdheid om een dyslexieverklaring af te geven, ligt bij professionals die gekwalificeerd zijn voor het uitvoeren van psychodiagnostisch onderzoek. Daartoe is een academische graad in de klinische (kinder- en jeugd-)psychologie of orthopedagogiek vereist, alsmede een bekwaamheidsregistratie in de psychodiagnostiek, minimaal op het niveau van de BIG-registratie (Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg). De school controleert of de dyslexieverklaring is afgegeven door een daartoe bevoegde professional.

5. Ondersteuning en faciliteiten.

Het onderwijs kent een ondersteuningsplicht voor leerlingen met beperkingen. Dit is vastgelegd in de Wet gelijke behandeling handicap en chronische ziekte. Op grond van deze wet dient een school voor iedere leerling met een beperking doeltreffende aanpassingen te realiseren, tenzij dit een onevenredige belasting vormt voor de school. Onze school heeft als doel om in goede

¹ Softwareprogramma om bij leerlingen tekstbegrip/snelheid, woordkennis, spelling e.d. in kaart te brengen.

samenwerking met ouders/verzorgers, leerling en docenten te komen tot een optimale ontwikkeling van de leerling, inclusief de schoolresultaten, rekening houdend met voorkomende belemmeringen. Onze ondersteuning aan dyslectische leerlingen is onderdeel van de totale leerlingondersteuning. De school beschikt over een dyslexiecoördinator en twee dyslexiecoaches.

De leerlingen met dyslexie krijgen faciliteiten die aansluiten bij hun verklaring en hun behoefte. Niet alle dyslectische leerlingen hebben extra ondersteuning nodig. Ieder kind met dyslexie is anders, waardoor ondersteuning soms ook maatwerk moet zijn. Onze ondersteuning is er uiteindelijk op gericht om leerlingen zo zelfstandig mogelijk te maken.

Faciliteitenkaart

Leerlingen met een dyslexieverklaring hebben recht op een faciliteitenkaart. Daarop staat aangevinkt welke ondersteuning en/of hulpmiddelen de leerling nodig heeft. De kaart wordt verstrekt in klas 7 en deze geldt de hele schoolloopbaan. De leerling heeft de faciliteitenkaart in eigen beheer; een kopie is opgenomen in het dossier van de leerling in Magister. Een voorbeeld van de kaart is in de bijlage te vinden.

Lesprogramma klas 7

Alle leerlingen met dyslexie volgen in klas 7 een lesprogramma van 4 tot 5 lessen (in groepjes) met een tweeledig doel: meer zicht krijgen op de aard en mate van de dyslexie en de ondersteuningsbehoefte; én het meegeven van een basis aan ondersteuning op didactisch gebied en indien nodig op vlak van executieve vaardigheden. Dit lesprogramma wordt gegeven door de dyslexiecoaches.

Er wordt eerst gekeken naar de resultaten bij de talen en naar de periodelessen. Is het tempo te volgen? Lukt het schrijfwerk? Er is aandacht voor het 'leren leren', specifiek gericht op belemmeringen die kinderen met dyslexie vaak ervaren. Er is aandacht voor computerprogramma's die ondersteuning bieden bij het leren van woordjes en andere vakken

Onderzoek faciliteiten

Aansluitend aan het lesprogramma onderzoeken de dyslexiecoaches a.d.h.v. korte gesprekken in 2- of 3-tallen en met behulp van Muiswerk welke faciliteiten de leerling nodig heeft. De benodigde faciliteiten worden genoteerd op de faciliteitenkaart.

Begeleiding

Leerlingen met dyslexie worden gedurende hun schoolloopbaan tot aan het voorexamenjaar gevolgd en begeleid door een dyslexiecoach. Deze is het eerste aanspreekpunt voor de leerling. In de meeste gevallen kan de leerling met ondersteuning van mentor en docenten en de faciliteiten zelfstandig verder. Om vinger aan de pols te houden, gaat de dyslexiecoach twee keer

per jaar in gesprek met de leerlingen in kleine groepjes. Er is dan afstemming over de ondersteuning en uiteraard checkt de coach hoe het gaat met de leerling. Leerling worden ook uitgenodigd om tussentijds een afspraak te maken als zij daar behoefte aan hebben. De dyslexiecoaches stemmen daarnaast indien nodig ook af met docenten/mentoren en het ondersteuningsteam. Dyslectische leerlingen met ondersteuning vullen aan het einde van het eerste schooljaar een vragenlijst in, waarmee ze kunnen aangeven of de begeleiding resultaat heeft gehad in hun beleving.

Extra ondersteuning

Wanneer meer begeleiding nodig blijkt, vindt er overleg plaats tussen de mentor, de dyslexiecoach, ouders/verzorgers en de leerling. Indien mogelijk verzorgt de dyslexiecoach deze extra ondersteuning of volgt een aanvraag voor extra ondersteuning bij de ondersteuningscoördinator van onze school en wordt bekeken wat er nodig en wat de school daarin kan betekenen. Het besluit tot extra ondersteuning dient altijd onderbouwd te zijn door een advies van een daartoe bevoegde professional (zie hierboven bij de dyslexieverklaring).

Extra faciliteiten

Leerlingen met dyslexie kunnen toestemming krijgen voor het gebruik maken van één of meerdere extra faciliteiten, afhankelijk van wat zij nodig hebben. Daaronder vallen onder meer:

- Verlengde tijd voor proefwerken
- Het anders beoordelen van spelfouten
- Hardop voorlezen in de klas gebeurt alleen na afspraak met de leerling; hardop voorlezen kan ook in aangepaste vorm worden afgesproken, bijvoorbeeld buiten de les
- De leerling mag een computer gebruiken
- De leerling kan gebruik maken van Kurzweil²

Het voorexamen- en examenjaar

In het voorexamenjaar en het examenjaar neemt de dyslexiecoördinator de begeleiding over. Deze kijkt wat de leerling nodig heeft gericht op het examen en de examenfaciliteiten. De coördinator wordt aanspreekpunt voor de leerlingen en de examencommissie.

Voor het maken van de eindexamens kunnen specifieke extra faciliteiten aangevraagd worden bij de examencommissie³. Het verlenen van deze faciliteiten vindt plaats conform de richtlijnen van het Ministerie van O&W. Deze richtlijnen worden zowel voor de schoolexamens als voor de centraal schriftelijke examens aangehouden. In artikel 55 van het van het eindexamenbesluit VO zijn afwijkende wijzen van examineren vastgelegd. Bij dyslexie kan in ieder geval een verlenging van de duur van het betreffende (school)examen met ten hoogste 30 minuten worden toegekend. Andere

² Compenserend softwareprogramma voor lees- en schrijfproblemen zoals dyslexie. Het programma heft de belemmeringen op die worden ervaren bij lezen en schrijven. Daardoor kunnen leerlingen sneller werken en op hun eigen niveau presteren.

³ Leerlingen krijgen standaard aan het begin van het (voor)examenjaar een brief met een aanvraagformulier. Dit formulier staat ook op de website van de school.

aanpassingen kunnen slechts dan worden toegestaan als in een deskundigenverklaring een het voorstel of advies hiertoe wordt gedaan.

De school meldt voor het examen aan de Inspecteur van onderwijs aan welke leerlingen welke faciliteiten worden verleend. Daarbij wordt als voorwaarde gesteld dat:

- Ouders/verzorgers (of leerling indien meerderjarig) een verzoek tot toekenning van examenfaciliteiten hebben gedaan;
- Er een geldige dyslexieverklaring in het leerlingdossier aanwezig is, waaruit blijkt dat de leerling officieel dyslexie heeft en waarbij de gevraagde faciliteiten ook vermeld staan in de dyslexieverklaring.
- De leerling van de aangevraagde faciliteiten gebruik heeft gemaakt tijdens zijn/haar schoolloopbaan.

Tot slot

De school zorgt voor een omgeving waarin iedereen mag zijn wie hij/zij is en waarbij ook leerlingen met dyslexie zich te volle kunnen ontwikkelen. Naast de ondersteuning die de leerlingen kunnen krijgen, geeft de school ook informatie aan ouders/verzorgers over hoe zij hun zoon/dochter kunnen helpen, bijvoorbeeld met het leren van talen.

6. Bijlagen

Vragenlijst leerlingen

Vragen evaluatie:

1. Weet je hoe de faciliteitenkaart werkt op school?
2. Waaraan merk je dat docenten op de hoogte zijn van jouw dyslexie?
3. Hoe houden ze rekening met jouw dyslexie?
4. Hoe maak je gebruik van je faciliteiten? Welke vooral? Van welke faciliteiten maak je geen gebruik?
5. Wat vind je het lastigste probleem in verband met dyslexie?
6. De volgende vraag gaat over het computerprogramma's voor het leren van woordjes:
 - a. kun je woorden invoeren? En/of kun je de woordenlijsten gebruiken die bij je lesmethode horen?
 - b. kun je de bestanden opslaan, terugvinden en openen?
 - c. welke mogelijkheden van overhoren gebruik je en in welke volgorde?
 - d. leer je beter door dit programma te gebruiken?
 - e. hoe zijn je resultaten bij de talen?
7. De volgende vraag gaat over het oefenprogramma voor de werkwoordspelling:
 - a. welke onderdelen heb je gedaan?
 - b. wat heb je ervan geleerd?
 - c. wat was je gemiddelde score?
 - d. wat vind je goed aan het programma
 - e. wat vind je niet goed aan het programma
8. Ging je met plezier naar de begeleiding toe?
9. Wat heb je vooral plezierig en goed gevonden?
10. Heb je tips voor de begeleider? Welke?

De Faciliteitenkaart

DYSLEXIEKAART

(SCHOOLJAAR)

Leerling:uit klasheeft recht op de volgende faciliteiten:

vak: datum: leerkracht:

Verlengde tijd voor proefwerken:

Spellingfouten anders beoordelen:

Alleen na afspraak hardop voorlezen in de klas:

Mag gebruik maken van de computer:

Mag gebruik maken van Kurzweil:

Andere afspraken: